

זכרתי חייס אימוזי, סלון מס' 902, 18.05.2010, ה' סיון, גש"ס

הלורצ'יס קדמעה כר'נה יקצורו

תוכן העינין

3.....	דבר המערכת
4.....	לזכרה של דינה כרמי
8.....	לזכרו של אגון גרטנר
12.....	אגון
13.....	משולחנו של מרכז המשק
15.....	בתינו הומים מתינוקות
17.....	על הגינות, אחריות וגזברים בני 29
19.....	הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד
21.....	למה קיבוץ צריך אתר?
23.....	מה למדת בגן היום ילד מתוק שלי?
25.....	יס, מיניסטר
26.....	הפינה הירוקה
27.....	החלטות הנהלת הקהילה
29.....	בחצר שלנו
30.....	ועוד בחצר
31.....	נר זיכרון

דבר המערכת

ראשית בעלון מילות פרידה לדינה כרמי ואגון גרטנר, שנפרדנו מהם בעצב ואהבה החודש.

חג השבועות מביא עמו מזג אוויר מצוין ואווירה מיוחדת של מלאות וסיכומים. ובמערכת מצאנו את עצמנו נותנים כותרים למאמרים מתוך שירים. 'מלאו אסמינו ברי', 'בתינו הומים מתינוקות' 'כמה טוב שבאת הביתה', 'הנה מה טוב ומה נעים', 'מה למדת בגן היום'... מאחורי מילות השיר – יש סיכומים וסיכומי ביניים של מרכז המשק, הגיל הרך, התרבות, האתר.

הכפפה שזרק ערן נבון זכתה לתגובות, נשמח לקבל תגובות על התגובות.

ועוד בעלון – קצת אקטואליה מן הגורן ומן היקב. ואם פה ושם קיבלנו פידבק

שאנחנו קצת "קוטרים" – אולי הפעם יש קצת הרמת המורל...

לכם זו הזדמנות לקרוא ולהגיב, ויחד איתנו לחשוב על דרכי החיבור של העלון ואתר גבעת חיים.

חג שמח, המערכת

איננה

נפטרה ד' אייר, תש"ע, 17.4.2010,

בת 82 במותה

יהי זכרה ברוך

סיפור חייה של דינה כרמי

כפי שסיפרה לנכדיה

נולדתי ב-10 בנובמבר 1928 להוריי נלי ולאוו (יקוו) יעקובוביץ'. כשהייתי בת שמונה עלינו לארץ-ישראל. הוריי הבינו שלא יוכלו לחיות בגרמניה בביטחון אחרי שהיטלר עלה לשלטון. הוריי היו ציונים, ובצעירותם היו בתנועת נוער ציונית. הגענו לארץ בשנת 1936 וגרנו בתל-אביב. בשנים הראשונות היה לי מאד קשה, ילדי הארץ לא ידעו לקלוט עלייה, ולא הייתה להם סבלנות למי שלא ידע היטב את השפה העברית. זה גרם לי לרצון רב ללמוד עברית ולהיות כמו כולם. הוריי לא ידעו עברית והם כונו "יקים". הרצון להתערות היה חזק מהעלבונות ועובדה שהתגברנו. הייתי בת יחידה, ולכן גם פינקו אותי מאד, אך גם הגבילו אותי בהרבה מובנים. כנערה השתייכתי לתנועת הנוער "מכבי הצעיר", ובניגוד לדעתם של הוריי הצטרפתי לגרעין שהלך להכשרה, והתגייס ולפלמ"ח. במסגרת זו הגעתי לגבעת-חיים. בקיבוץ הכרתי את אמנון קרול, והתחתנו עוד לפני פרוץ מלחמת השחרור, כשהייתי בת 18 שנים. דובי, בנו הראשון, נולד בשנת 1949 ונקרא על שם דב קרול שנהרג בגליל. חמש שנים אחריו נולדה אמירה. שניהם גדלו במסגרת החינוך המשותף, אך בעוד שבתקופה שבה גידלתי את דובי האמהות כמעט לא היו מעורבות בגידול ילדיהן, הרי שבתקופה שבה אמירה גדלה הגישה כבר הייתה יותר ליברלית. במשך כל השנים, גם כשהילדים היו קטנים, מילאתי תפקידים חברתיים ומקצועיים בקיבוץ. הייתי סדרנית עבודה, מרכזת תרבות, מרכזת ועדת דירות, וגם ריכזתי את ענף הכותנה במשק. לגלעד נישאתי זמן קצר אחרי שאמירה נולדה וחיינו באושר רב.

בגיל 35 עברתי לעבוד בבית-חרושת 'גת', שם המשכתי לעבוד עד צאתי לפנסיה. בגיל 50 נולדה לי נכדה ראשונה – עדי, והוריי זכו לנינה. אחרי שלוש שנים נולד יפתח, נכדי השני. אבי כבר לא זכה להכירו. כשאסף נולד אמי עוד הייתה בחיים, אך היא נפטרה כשהוא היה בן שנה. שני הוריי קבורים בבית הקברות של גבעת-חיים, ואני דואגת לבקרם בתאריכים מיוחדים. אמירה התחתנה עם שלמה בשנת 1986 ויש להם שני ילדים מקסימים: בן ונעם. אני גאה מאד להיות סבתא לחמישה נכדים ומקווה שכל אחד מהם ימצא את הדרך המתאימה לו בחיים.

עד כאן מתוך דבריה של דינה.
לפני כארבע שנים נפטרה אמירה לאחר מחלה קשה. מאז כבו עיניה של דינה. יחד עם גלעד, אשר
ליווה אותה באהבה רבה ובמסירות אין-סופית, ניסו להמשיך את שגרת חייהם, אך המחלות גברו
וכוחה של דינה תש.

יהי זכרה ברוך!

סבתא,

קיבלת אותי ליום הולדת 50 שלך. והכרנו אחת את השנייה כמעט 32 שנה.
אני תמיד הייתי וכנראה אשאר "הנכדה", ממש כמו אז שהייתי מבקרת במשרדים
ב"פריגת" ובארוחות שבת.
את היית סבתא מקבלת, אף פעם לא לחצת עליי: "מה עם לימודים?" "מתי תחתנני"?
נתת לי להיות פשוט אני.
כל כך היה לי כיף להצליח להצחיק אותך ולגרום לך לחייך.. אחת הסיבות לחיוכים שלך
לאחרונה בכלל לא היו אני, אלא יותם שלי. ומהרגע שהוא הגיע, קיבל מקום חשוב בלב
שלך.
לאחרונה, מאז שהגעת לנווה נעם אחרי הניתוח, היה לך ולי מנהג קטן: אני באה אלייך
ושמה לך לק בציפורניים, ואת מתנהגת כאילו זה הדבר הכי טוב שקרה לך באותו היום. כל כך
נהניתי מהרגעים האלו שלנו יחד שתמיד קיוויתי למצוא עוד ועוד אצבעות לעוד רגעים של יחד.
נשארתי בי הרבה שאלות אלייך, אני אמשיך לשאול את תבחרי אם לענות לי...
כל שיחת טלפון שלנו הסתיימה בסבתא אני אוהבת אותך, אז כך גם תסתיים השיחה הזאת.
שמרי לנו על אמירה שלנו אי שם, תיפגשו ותבלו יחד כמו שכל כך רצית.
אני עכשיו ממש רגועה ששתיכן שומרות על המשפחה המקסימה שלנו.
תנוחי, מגיע לך!

נכדתך, עדי

סבתא דינה

סבתא, אני כל כך אוהב אותך ואוהב אותך תמיד.
את תהיי חסרה לי בכל כך הרבה מובנים:
חסרה במרק האיטריות ובשוקיות שהיית מביאה לי מחדר האוכל כשהייתי בא לביקור.
חסרה ב"קולה", "הבמבה" והקפואים שהיית מביאה מהמקרר במחסן, והכי חסרה לי, בשיחות
היומיות שלנו ב- 8:00 בבוקר בדיוק.

מקווה שעכשיו טוב לך שם למעלה ושפגשת את אמא, מה שרצית לעשות כל כך הרבה זמן.
אני שמח שנפל בחלקי להיות הנכד שלך.

אני אוהב אותך! ואמשיך לאהוב!

שלך לנצח בן, נכד מספר 4.

בן אהרונישקי

לסבתא דינה

עכשיו שקט וטוב לך
בערבו של יום כשהשמש שקעה עצמת עיניך
ופתאם שלווה ורוגע
ואת עם עצמך ולבדך
מוקפת אור ומשפחה אוהבת

נפלאות דרכי העולם והגורל
מברלין הרחוקה רגע לפני שהונף הכורת
משפחת יעקובוביץ' מגיעה ליפו
דינה – האב לאו רופא ואמא נלי פסנתרנית
חיים ביפו ובתל אביב ומשם לגבעת חיים
כאן מצאה את ביתה
כאן הקימה משפחה
וכאן מצאה מותה בסוף הדרך.

הכרתי אותך לפני למעלה מ- 20 שנה
נשואה וחייה באושר
עובדת בגת ומוצאת את הדרך והזמן
לעבודה, לביתך ולמשפחה
וחיה בזוגיות מופלאה עם גלעד – אישך.
שני ילדים גדלת, דינה
דובי הבכור ואמירה, שאיננה, שלך ושלנו
ואיתם נכדים
ומסביב חברים שאספת לאורך הדרך
ומשפחה מלוכדת שאוהבת
ואושר על נכדים שגדלו ובגרו והתחתנו...!
אהבת בדרכך – מרחוק אך מקרוב
גם כשהיינו רחוק ונפגשים לעיתים רחוקות
היתה לך דרך מיוחדת
לאהוב, לזכור, להראות ולתת
וידעת להעניק ממש למשפחה כולה.

אני זוכר איך שמחת כשהקמנו משפחה
איך רצתם לבית החולים כשבן נולד.
איך שמחת עם נעם
ואיך הרגשת והיית גאה על הבית שלנו.
וכמה אהבת את הבית והאור
זוכר את המפגשים, הביקורים
והאהבה אין קץ שעטפה אותך.

כל זה התרסק לרסיסים
כשאמירה בתך, אשתי ואמא שלנו
נפטרה והלכה לדרכה.

לא יכולת לשאת את הכאב
הוא חתך בך בבשר החי.
לא רצית ולא האמנת שכך יהיה.
ומאז הכל השתנה לך - והחיים נראו אחרת.

המשכת עם הזכרון והגעגוע
והיה בך עצב גדול תמיד, גם ביום טוב.
אך ידעת בתוך כל אלו
להמשיך ולתת ולעניין
ולהוביל את חייך.
ואנחנו שאהבנו ואוהבים
המשכנו לבוא לבקר ולהיות אתך-אתכם
ואת ידעת להחזיר אהבה,
לי ולנעם, לבן ולמשפחה כולה.
ומאז כאילו הרגשת ורצית
והמשפחתיות שלנו התחזקה.
אנחנו כולנו ואת.
ואיך שמחת במפגשים על הדשא אצל דובי
וגילי.

נזכור אותך תמיד סבתא דינה
את הבית והאוכל והיחד
את הדרך, האיפוק והנשיאה בעול
את הקשר המיוחד, את השיחות היומיומיות
עם בן.
את הרחוק והקרוב והמון שתיקות.
את האוירה בבית שבנית עם גלעד
את הטיולים והנסיעות
את הידענות, את הספר והאסטטיקה
ואת השילוב המופלא
של ייקית קפדנית ומוסיקה שמיימית,
בדיוק כמו שהעניקו לך הוריך.

והיות שכבר תולים את הדגלים ליום
העצמאות,
בתחילתו של קייץ,
אנו מלווים אותך כאן בגבעה,
נושקת לבתך שכל כך אהבת.
ועכשיו את שם למעלה
נפגשת מחדש עם אמירה שלך ושלנו.
ועכשיו שוב שקט ורוגע ואתן יחד
משלימות את ההחסרתן ושומרות עלינו
מלמעלה.

הבית של אמירה שאיננה, שלי והילדים.
של דובי וגילי והילדים.
של גלעד אישך.
של כל אלו שאוהבים וזוכרים.

אוהבים וכבר מתגעגעים כל המשפחה

שלמה אהרונישקי

לא כך רצינו דינה שזה ייגמר
לא חשבנו שמהר כל כך נפרד
לא האמנו שלא תתחזקי ותתגברי
ולא ידענו שמהר כל כך תפגשו למעלה.
ומהיום, ליום הזכרון הלאומי
נוסף גם יום הזכרון הפרטי שלנו.
ומהיום ביום הזכרון נזכור ונתגעגע
ומהיום, דינה נמשיך ונחזק את היחד שלנו.
נשמור על הבית שגידלת, של כולנו
בית שינק ממך וחונך בדמותך.

מאנכיט להיות רלונטיט צבורינו..
מאנכיט להיות רלונטיט צבורינו..

ד ע ת א י ש י ת

מה דעתי על דפגת? ככה ככה.

הככה האחד הוא שכל מידע שנמסר לחברים הוא דבר חיובי ונותן קצת
מושג על הנעשה בגת, ולו גם על קצה המזלג.

לצערי אין כבר חודשים רבים (אולי שנים) אסיפות של עובדי גת ואף
אחד מהחברים העובדים כאן לא יודע מה נעשה במפעל.

עד כאן הככה הראשון.

והככה השני:

כל הפרטיכלים מישיבות המזכירות מעצבנים.

על המזכירות להחליט מה בדעתה לפרסם ומה יישאר חסוי. זו זכותה.
אבל לפרסם משפט שמגלה טפח ומכסה טפחיים מעורר סקרנות שאינה באה
על סיפוקה ואז גם רוגז מסוים.

אם מותר לנו לדעת ואם מותר לפרסם, קדימה - תנו פרטים מלאים.

אם מותר לנו לדעת ואסור לפרסם - יש לכנס אספת עובדים.

אבל אם אסור לנו לדעת ואסור לפרסם, בשביל מה הרמזים

"סוכם לדון" "נבחר צוות מיוחד לטיפול בנושא"

"הוחלט להתחיל במגעים" וכיוצא באלה.

על המזכיר ועל עורך העלון לדעת להתחשב ברגשות הצבור.

אגון גרטנר

איננו

נפטר ח' באייר תש"ע, 22.4.2010

בן 95 במותו

יהי זכרו ברוך

סיפור חייו של אגון גרטנר

כפי שסיפר בשנת 1991 לסימה שרי

נולדתי ב-5.9.1914 בצ'כיה, בכפר ראדימר אשר על גבול בוהמיה-מורביה, אזור דובר גרמנית. זו גם הייתה שפת אמי. נולדתי ביום בו פרצה מלחמת העולם הראשונה. עד אז חיו הוריי בווינה, אך הם עברו לצ'כיה כדי להתרחק מסכנת המלחמה. הם חזרו לחיות בכפר הולדתה של אמי, בו חיו גם סבתי וחלק מבנותיה. המשפחה התפרנסה מפונדק וחנות מכולת, אך הייתה עוד פרנסה, פרנסה יהודית טיפוסית – סחר בסוסים.

בכפר זה חייתי עד גיל 12, אז עברנו לעיר התעשייה גבלונץ, בחבל הסודטים, בניסיון לשפר את מצבנו הכלכלי.

עד שעברנו לגבלונץ לא ידעתי דבר על יהדות. משעברנו, לקח אותי רב הקהילה תחת חסותו, ולימד אותי יהדות. הוא הכין אותי לבר-מצווה. הכל היה חדש לי – טלית, ספרי קודש, האות העברית, הכל. להוריי לא הייתה כל זיקה ליהדות. הרב הצעיד אותי את צעדי הראשונים ביהדות, ובבית הספר העירוני גילו אותי מי שיהיו חבריי לעתיד – הם לקחו אותי לתנועת 'תכלת לבן'. וכך גם התקרבתי לרעיון הציוני.

כבר אז חשבנו שמחובתנו ללמוד מקצועות שיתאימו לחיינו בארץ. בשנת 1933 נשלחתי על-ידי התנועה להיות פעיל בסניף של העיר טרוטנוב, שם היה גם בית ספר חקלאי, ואני כרכתי את ההדרכה עם הכשרה חקלאית.

בעיר זו היו כבר חברים אחדים לפניי שקיבלו את הכשרתם החקלאית – אוטו גיל, שלמה גל. ראש הקהילה היהודית בטרטנוב הצליח לארגן בעיר מקום הכשרה לצעירים שרצו לעלות לארץ. באותן שנים היו צעירים רבים שחיפשו דרכים לעלות לארץ ישראל, וכך התקבצו שם

כ-35 צעירים שהיוו גרעין הכשרה. חיינו יחד יותר משנה. בסתיו 1934 היה כמעט כל הגרעין בדרכו לארץ, כשהיעד המוצהר – גבעת-חיים. ההכוונה הייתה של שליחי נצ"ח, שהיו מעוניינים שנצטרף אליהם. אפילו צוידנו ב"נדוניה" מטעם ראש הקהילה שהתעניין במה יוכל לעזור, ותרם לקיבוץ ציוד ראשוני לנגריה.

אני יצאתי בקבוצה השנייה, בינואר 1935, שגם היא מנתה כ-35 חברים. ביחד איתי עלה גם פינדה (שלפני כן ניסה לעלות באופן בלתי ליגאלי). הגענו כמעט ישר מן האוניה לוואדי חווארת, לפני כן עוד לקחו אותנו לסיור בקיבוץ יגור, כדי לתת לנו דוגמה מהו קיבוץ.

חבלי הקליטה היו אופייניים: שפה, מגורים באוהלים, צריפים בלתי גמורים, את הכל קיבלנו באהבה. ניסינו להשתלב בחיי הקיבוץ. העונה הייתה עונת הקטיף, ואנחנו קטפנו בפרדסי מרץ והדרה, מזרחה מן הנקודה. עם בואנו גדל הקיבוץ באופן משמעותי.

תוך שנה פרצו מאורעות תרצ"ו, ועד מהרה צורפנו להגנה והתחלנו באימונים להגנה עצמית. כך השתלבנו במציאות הארצישראלית. פשוט, נזרקנו לתוכה. השתלבנו בשמירה, תחילה בגבולות המחנה, ואחר-כך גם מחוצה לו.

אני, אישית, הייתי מעודי מה שקוראים "חייל טוב". כך בתנועה בחו"ל, וכך גם בחיי הקיבוץ, קיבלתי על עצמי את התפקידים שהוטלו עלי. השתייכתי לקבוצת העבודה שיצאה בוקר בוקר לפרדסי שוויקה (היום משמר-השרון), שם עבדנו וגם שמרנו ואבטחנו.

תקופה ממושכת הייתי שומר שדות במשרה מלאה, שומר רכוב על סוס. במשך הזמן, כשהתהדקו היחסים בין השלטון המנדטורי לבין הסוכנות היהודית, הוקמה משטרת היישוב העברי. קיבלנו אישור רשמי להחזיק נשק, אשר גם שימש כיסוי לצורכי האימונים של מי שלא היה גפיר. נדדנו למרחקים כדי להשיג נשק. כפר-גלעדי היה אז מרכז לרכישת נשק. נסיונות אלו עלו די יפה.

החיפוש הגדול בגבעת-חיים היה כדי למצוא נשק לא חוקי אצלנו.

הקיבוץ התרחב, ואחד הענפים שצמחו יחד עם גידולו היה ענף התובלה. אני נמשכתי לכך, ובתמיכת ותיקי הענף – יוסף הרץ, יושו, טוביה ורד, נשלחתי ללמוד את המקצוע. משנת 1942 הייתי עובד לשכת עמק-חפר להובלה. הובלנו לא פעם לא רק תוצרת חקלאית מן היישובים, אלא גם צינורות לנגב וכדומה. העבודה הייתה מגוונת, וגם קשה, כי אנו עצמנו גם העמסנו, ללא עזרים מכניים. כך עד שנת 1947, עת נפלה החלטה באו"ם על הקמת המדינה, שלמחרתה הורדתי מן ההגה והפכתי להיות "תעשיין": הטילו עלי את הקמת המפעל לייצור חומרי נפץ. מוסדות ההגנה חשבו שגבעת-חיים הוא מקום מתאים לכך, והמשק הקצה לכך מקום וחבר. התפקיד שלי היה בעיקר ארגוני, הקשר בין מוסדות ההגנה-חמ"ד לבין מי שסיפק את הכלים. הקיבוץ שימש אכסניה ונתן את הגיבוי, אך היו חברים שאפילו לא ידעו על קיום המפעל, עד כדי כך נשמרה הסודיות. המפעל היה על גבול עין-החורש וואדי קובני. הייתה שם באר לא פעילה, וזה היה מקום מתאים. כל אנשי המקצוע באו מבחוץ, גבעת-חיים ועין-החורש סיפקו את השומרים במשך כל היממה. כאן עשו את השלב הראשון של הייצור ומכאן עבר החומר להמשך עיבוד. היה לנו סיפוק רב כשקיבלנו הדים טובים על התוצרת שלנו.

כשהוכרזה המדינה הפעולות הללו נעשו גלויות, המפעלים רוכזו, והמפעל שלנו נסגר. חזרתי לעבודתי בקואופרטיב. ובעצם שם המשכתי לעבוד עד לפני כעשר שנים, עם הפסקות לטובת כמה תפקידים: בשנת 1952 נבחרתי לתפקיד רכז קניות ואחר כך גם מילאתי את תפקיד הגזבר.

מה שאגון לא סיפר מפאת צניעותו, נוסיף אנחנו. אגון היה ונשאר במשך כל שנותיו איש אהוב. בכל מקום עבודה הוא יצר קשרי חברות עם המבוגרים וגם עם הצעירים. גם כשעבד רק עם צוות צעיר, כמו בהודיה, היה חיוני ומעורה כאחד הצעירים. את פרישתו לפנסייה עשה רק כשהתקרב לגיל 90, עד אז היה יום-יום יוצא לעבודת יומו. בשנותיו האחרונות עבד בגת, בבוטניה. אגון יחסר לכולנו, לא רק למשפחתו, בנוף האנושי של הקיבוץ. תמיד היה כיף לזכות בחיוך שלו כשהוא על הקלנוע עובר לידך, עם אנשים כמוהו לא יכול להיות שהקיבוץ לא היה טוב...

אבא שלנו

אבא יקר, הצער על פטירתך גדול ועמוק. היית אבא טוב ואהוב, אדיב, חייכני ומעל לכל סבלני. תמיד יכולנו לסמוך עליך ולקבל אור מנוכחותך. אור זה יישאר איתי לתמיד וימשיך להקרין עלינו הגרטנרים בתפוצות אסיה, קנדה ואמריקה. כולנו אוהבים אותך. תהיה שמור בליבנו תמיד. תודה על הכל, אבאליה סבאליה,

יהי זכרך ברוך לעולמים

דורון דייב-יוקו, שוני, נעמי, דני ארלן ואוליביה

אבאליה,

תודה אחת גדולה על שהיית איתנו כל-כך הרבה זמן. כל דקה הייתה שווה. משם למעלה תוכל להמשיך להביט בנו ובדרכך, ללא מילים, נדע שאתה איתנו; שומע, מקשיב, אוהב, מחבק, מלטף ומנשק את כל אחד מאיתנו.

נוח בשלום, אבאליה

יעל

בשבילי סבא לא היה ממש איש של מילים. הרבה יותר של מעשים. מילדות הוא לקח אותי לבקר בטרקטורים וברפת, אחר כך ללמוד לרכוב על אופניים ולעבוד בהודיה בחופשים. הוא תמיד התעניין "מה נשמע?" ו"מה חדש?", אבל בשביל לשמוע ממנו משהו רציני על עצמו היה צריך חליבה רצינית כדי לשחרר מידע. לא משהו שבא בקלות.

בטלפונים מירושלים הוא תמיד התחבא על הקו - נותן לסבתא לנהל את השיחה ופתאום לקראת הסוף, כשלא קיבל כנראה תשובה לשאלה כלשהי שעניינה אותו - רק אז הבלתי והבנת שהוא מאזין לכל השיחה. אחת לכמה זמן התמזל מזלך לשקוע עם סבא באיזו שיחת עומק ואז פתאום צצו ועלו סיפורים שלא שמעת עליהם קודם מאף אחד. כולנו ראינו את הרובה בבית ושמענו על הסליק, אבל את כל מה שילד רוצה ומחכה לשמוע, שמענו בדיעבד רק כעבור שנים - על חלק מהמעללים של סבא ועל העשייה.

סבא בשבילי הוא דוגמה ומופת בהרבה מובנים. ראשית, הגישה של קודם לעשות מה שצריך ואחר כך לדבר. אישית, בתור עיתונאי קצת קשה לי ליישם אותה, ובימינו זו גישה שלא מובנת מאלה. את סבא לא שמעתי אף פעם מקטר או מתלונן והכי מדהים - מעולם לא ראיתי אותו מתעצבן או יוצא מכליו. אף פעם לא הבנתי איך הוא עושה את זה, אבל זה תמיד הרשים אותי, בטח כשברור לי שאני לעולם לא אוכל להיות כזה.

מעבר לכך הצניעות והפשטות, ההסתפקות במה שיש, בעולם שהפך חומרני יותר ויותר, תמיד היה נראה שלסבא הכי טוב איפה שהוא, בפינה שלו בבית, או בעבודה שקמים אליה בחמש בבוקר. אבל יותר מהכול סבא מהווה בעבורי דוגמה למי שהשאירו עולם שלם מאחור ובאו לשום מקום כדי להקים מדינה - עמוסים בעולם ערכים שלם שהייתי רוצה לדעת שאצליח להנחיל גם לילדי שלי.

יש לי המון זיכרונות מסבא. 34 שנים של זיכרונות זה לא מעט - ובחיי שהיו ימים שפשוט חשבת שסבא שלי יחיה לנצח.

כשחשבת על זיכרון אחד ספציפי מסבא ביושבי לכתוב את השורות האלה, אחד הזיכרונות הראשונים והברורים ביותר שעלו לי מסבא וסבתא ומהקיבוץ, פחות או יותר מאז שאני זוכר את עצמי, זו דווקא הפרידה בכל פעם שצריך היה לחזור הביתה לירושלים בסיומו של כל ביקור. גם בגלל שזה תמיד היה החלק הפחות כיפי בביקור וגם בגלל האופן שבו היא התבצעה, לפחות עד לפני לא הרבה שנים. סבא וסבתא תמיד ליוו אותנו עד מגרש החניה - בהתחלה ברגל ועם השנים בקלנוע - ואז נופפו לשלום לעבר המכונית שמתרחקת בכיוון היציאה. אנחנו הקטנים ישבנו באוטו, עם הפנים אחורה, מנופפים בחזרה ואני זוכר את סבא תמיד דואג לנופף לשלום ולא מפסיק - עד שהמכונית נעלמת מן העין, כאילו מוודא שנצא בשלום. אני הקפדתי תמיד לנופף בחזרה עד שיצאנו מהקיבוץ וסבא מזמן כבר לא היה באופק. מין מנהג כזה של ילדים. אתמול, כשיצאתי בחזרה לירושלים, פתאום נזכרתי בנפנוף הזה שלו לשלום. ואני יודע בפנים, סבא, שאמשיך לנופף לך לשלום גם היום וגם בביקורים הבאים.

אופיר ברק

אגון ערן נבון

הפנייה שלו הייתה קבועה. גם מבט העיניים המיוחד לא השתנה כמעט עד הסוף. "נו, כתבנו לענייני פלילים, מה כתבת היום?", היה סח אליי ואז היה מניף את ידו ועושה לי נו, נו, נו חצי מחויך.

אגון גרטנר היה ציכי ואת האנשים האלו אי אפשר לפספס. בטח לא להישאר אליהם אדיש ותמיד להעריץ את התכונות הייחודיות שהופכות אותם לדבר הכי חם, טוב לב, חכם ונחמד שאפשר לפגוש בשכונה או בשבילים. גם סבא שמואל שלי ז"ל היה כזה ומשם, ועד היום נתונה לו אהבתי עד אין קץ.

בגבעה, שם אצל ההודים, היינו שמים לפני המון שנים את הסרבל הכחול אליו נדחסנו בקושי רב, שערנו רטוב ממקלחת זריזה שעשינו בכניסה ועכשיו כבר אספנו את הביצים שהגיעו למסוע. אגון היה מבוגר מאיתנו ביותר מ-50 שנה, אבל זכה ביכולת נדירה להשתלב ולהיות חלק מעניין ופעיל גם בקרב צעירים ממנו באינספור שנים. תמיד היה זורק איזה הלצה קטנה. הוא לא היה איש של מילים אבל כשהן הגיעו, הן שפעו ותובלו בסקרנות גדולה למדי, בהתעניינות אמיתית.

גם אחרי שגמרנו לנסוע בטרנזיט המיטלטל בשטחים המשובשים, הרבה אחרי שהתחננו שיתן לנו לעשות נסיעות ראשונות ומרגשות במכוניות הענף אי שם בלב פרדסי קובני, נפגשנו לא מעט בשבילים. והם תמיד היו שניים. אסתר ואגון. אחד מצד ימין, אחת מצד שמאל אם אינני טועה וקלנוע אחד. תמיד היו נעצרים. אגון היה מתעניין קבוע מה חדש עם רוצחי ישראל, אסתר מדי פעם הייתה נאלצת להיזכר לאיזה מספר הגענו בכרטיסיות הספרים שלה ושניהם ביחד אמרו שלום ונסעו הביתה. שני אנשים מעל גיל 90 שאהבו, כך נראה, האחד את השני בלב ובנפש. לפני כמה חודשים פגשתי אותם לראיון משותף וזוגי. אסתר סיפרה לי המון דברים עליהם. אגון בעיקר אישר את הדברים ומדי פעם מסר תשובות מוקפדות. יותר מכל שאל בשביל מה זה נחוץ. כן, אהבתי אותו מאוד. קשה נורא שלא לחבב ולהתחבר לאנשים חמים, טובי לב, חכמים. אנשים צ'כים.

בהלוויה של אגון חשבתי לעיתים ששוב קוברים את סבא שלי. רק לאנשים כאלה יש כל-כך הרבה נכדים שלא יכולים להפסיק לדמוע. שלא יכולים באמת להשלים ולהיפרד מסבא. אני זכיתי לאחד שכזה, אני ראיתי שגם נכדיו של אגון עברו את החוויה הזו, שנחרטת בלב לעולמים.

פנקס הרכב הפנימי

זהבה שואלת ויונתן משיב

בסימן שבועות אנחנו נמצאים בסיומה של שנה חקלאית אחת ובתחילתה של שנה חקלאית חדשה. השנה החולפת ירדו גשמים מרובים אך בתפזורת לא שווה והחורף החם "שיגע" את הגידולים השונים. כיוון שמחירי הגרעינים בעולם ירדו, השנה לא הייתה טובה כל כך בתחום גידולי השדה, במיוחד הייתה פגיעה בגידול החיטה שהושפע גם מתנאי מזג אוויר לא מתאימים. בתקופה הנוכחית אנחנו נכנסים לגידולי הקיץ, פרט לגידול כותנה, חזרנו לגדל בוטנים שזה שנים מספר לא גידלנו, כמו-כן מגדלים אבטיח לגרעינים ותירס לבהמות.

חורף קשה, מלווה בפגיעות ברד, עבר על הפרדס וגרם להפסד ביבולים. עם זאת המחירים שקיבלנו עבור הפרי היו טובים. נכון להיום 30% מהפרדס הוא מטע צעיר ואנחנו משקיעים הרבה בנטיעות החדשות, דבר המשפיע על רווחיות הענף.

באבוקדו מסיימים עונה מצוינת עם מחירים טובים. היה יבול טוב ומחיר האירו היה גבוה יחסית. בעוד כחודשיים ניטע 130 דונם אבוקדו במקום האשכוליות שעקרנו בקובני. קרוב לודאי שנקבל מהמדינה תמיכה עבור גידול האבוקדו, מדיניות שהמדינה נוקטת בגידולים מסוימים וזאת תהיה לנו עזרה טובה שלא נלקחה בחשבון.

ברפת אנחנו עובדים לפי מכסת חלב ונמצאים במקום טוב בליגה הן מבחינת התוצאות הכלכליות והן מבחינת התוצאות המקצועיות. השנה ניאלץ לטפל במים שיוצאים ממכון החליבה. המועצה בחנה פתרונות אזוריים לעניין זה, אך הם נפסלו כי היו יקרים מאד. גם כך הדבר כרוך בהשקעה גדולה. הפתרון המוצע הוא הזרמת המים לאגני שקיעה, בהם תתבצע פעילות אנאירובית ביולוגית אשר תפרק את החומר הגס ותאפשר למים להיכנס למערכת הביוב הכללית.

בסקירה הקודמת דובר על התקנת 5-7 מערכות סולאריות קטנות, אך הפרויקט נתקע מסיבות שלא היו תלויות בנו וכרגע אנחנו מצפים לפתיחת המכסה החדשה כדי להתקין. בינתיים נפתחה מכסה למערכות סולאריות בינוניות ואנחנו מקדמים את התכנית להתקנת מערכות אלו בשטח הכותנה ליד האצטדיון.

פרויקט אחר, שאנחנו מתעסקים בו כשנתיים, הוא הפעלת הבאר בפרדס ומכירת המים למקורות. עקב מיעוט הגשמים וניצול מי הכינרת מחד, ומאידך עקב השימוש הרב באזור המרכז במי

קולחין, נוצר מצב שבאקוויפר התת-קרקעי יש הצטברות של מים רבים שאינם מנוצלים. המדינה מעוניינת לשאוב מים אלו ולכן מעודדת להשמיש בארות ישנות. קיבלנו כבר אישור משותף להפעיל את הבאר שלנו ובאר של בעלים נוספים, שאנחנו בדרך להגיע איתו להסדר ולביצוע.

יישום התכניות באזור התעשייה מתעכב עדיין בגלל החלטות המינהל, אך, באותו עניין ובמקביל אנחנו עוסקים בפיתוח מרכז אזורי קטן ליד האצטדיון, בשטח הכותנה. זהו שטח שמוגדר למבני משק ואנחנו מסבים אותו לתעשייה. בימים אלו התכנית מופקדת בוועדה המקומית ואנחנו מכינים בקשה להיתר. יזמות זו מתחברת עם הרצון של המועצה למצוא שטח למרפאה אזורית.

לסיום, נאחל לעצמנו שאזור התעשייה ייצא לדרך במהירות רבה, נאחל שנפתור בעיות בדרכים של שלום, שהשמים יישארו צלולים ונאחל שיירד גשם בעיתו.

כתינו הוואים את'נוקות

אנטה

כמסורת לקראת חג השבועות התבקשתי לכתוב על "ביכורי" החינוך, הגיל הרך. מיד ידעתי שאכתוב על השינויים שמערכת הגיל הרך עברה במהלך השנה והשינויים הצפויים לבוא. בשעה טובה אוכלסה שכונה חדשה - כולם משפחות צעירות, עם ילדים בגיל הרך. המצב שינה בתכלית את היחס בין ילדי הקיבוץ לילדי חוץ. נכון לעכשיו במערכת מתחנכים 134 ילדים, מתוכם 87 ילדי הקיבוץ. הנה הפירוט לפי יחידות הגיל:

ילדי חוץ	ילדי הקיבוץ	
4	8	בית התינוקות
3	10	פעוטון צעיר
1	13	פעוטון בוגר
5	11	גנון
12	12	גן צעיר
5	20	גן טרום חובה
17	13	גן חובה

למעשה, תהליך השינוי הדמוגרפי והחברתי המתרחש בקיבוץ מגיע בגדול לפתח דלתו של הגיל הרך. זה דורש מהמערכת מודעות גדולה. מצד אחד חייבים לעשות את המקסימום כדי לקלוט את החברים החדשים בקיבוץ, לתת להם הרגשת שייכות, תחושה שהילדים שלהם בידיים טובות וכי הבחירה לגדל אותם בגבעת-חיים הייתה נכונה. מצד שני חלק מהנקלטים לא מכירים את הגישה הקיבוצית – חינוכית וארגונית-כלכלית. זה מחייב אותנו, עובדות הגיל הרך, להרבה סבלנות ועבודה הסברתית. בשלב הראשון אני נפגשת עם כל המצטרפים החדשים לפגישת הכרות, בה אני מספרת על המערכת, איך היא בנויה ומה הם העקרונות המנחים אותנו, ולוקחת אותם לסיור.

בגנים הבוגרים נפרדנו השנה מהמושג "איזור רישום" ויחד איתו מאחד הגנים של משרד החינוך. ילדי חרב-לאת וחיבת-ציון גילאי 3-6 קיבלו מענה ביישוביהם. כשלב מעבר, על מנת לאפשר לילדי חוץ לסיים אצלנו את גן-החובה, נאלצנו להפריד את הטרם-חובה והחובה לשני גנים – דולב ודקל. בשנת הלימודים הקרובה אנחנו חוזרים למצב המוכר והנכון - גן בוגר דו-גילי.

שינויים בקיבוץ, חברתיים וכלכליים, גורמים לשינויים במערכת הגיל הרך ומחייבים אותה להיות ערוכה לקליטת ילדים רבים נוספים. בהנהלת החינוך התקבלה החלטה על מבנה ארגוני חדש, אשר אמור לתת מענה למצב המשתנה:

מס' ילדים בכל יחידה	מס' יחידות	גילאים	
12	1	3 ח' -שנה	בית התינוקות
12-16	2	שנה - שנתיים	פעוטונים
16	2	שנתיים - שלוש	גנונים
עד 25	2	שלוש-ארבע	גנים צעירים
עד 35	1	ארבע-שש	גן בוגר

בשנת הלימודים הקרובה כבר יהיו שני פעוטונים ושני גנונים, ובשנה שאחריה יפתח גם גן צעיר שני.

מובן שבנוסף למאמצים שלי ושל כל העובדות הנאמנות של המערכת, השינויים מחייבים את קהילת הקיבוץ לדאוג לתשתית פיזית - בנייה ושיפוץ המבנים בהתאם לעידן החדש ולדרישותיו.

לסיום, משהו אישי. אני ערה למתח שמלווה את קליטת הבנים בקיבוץ: השוואות, חלוקת הנכסים, מגיע-לא-מגיע, כמה, למה?... כל זה חשוב מאוד! אך תבואו לגיל הרך ותראו את התינוקות החדשים, את הגנים המלאים בילדי הקיבוץ - יפים, חכמים, מקסימים - הם עתידכם, העתיד של הקיבוץ! הצליח לכם - וזה הכי חשוב! אז חג שמח לכולם!

צ' ה'ינות, אחריות ולברית בני 29

ברשימתו בעלון הקודם בנושא "חברה אחת" קובל ערן נבון על בעיות רבות, בין השאר על העובדה שלחברי השכונה החדשה או לאנשים צעירים בקיבוץ אין הזדמנות אמיתית להשתלב בתפקידי מפתח בקיבוץ, על כך שלא קיבל כספים מרווחי "גת", ועל כך שקיימת הצעה לחייב חברים חדשים ב"דמי כניסה" לקיבוץ. ברצוננו להגיב בקצרה על הדברים.

לפי התרשמותנו, קיימים נכונות, פתיחות ורצון לאפשר ולתת לנו כקבוצת חברים צעירים ולכל אחד באופן אישי להיות מעורבים, לתרום לקהילה ולקבל תפקידים (גם תפקידי מפתח). זה בא לידי ביטוי בין היתר ב"שריון" המקומות במועצה, בהנהלות, ובוועדות השונות לחברים חדשים, ובקליטת חברים חדשים לתפקידי ריכוז וניהול בקהילה. לשם דוגמא, כמחצית מחברי ההנהלה החינוכית החדשה הינם חברים מהשכונה החדשה (הם כמובן לא יושבים שם כנציגי השכונה אלא כחברי קיבוץ לכל דבר). לעיתים היוזמה להכנסת חברים חדשים באה מכיוון ה"ממסד" ולעיתים מכיוון החברים, אולם עד עתה לא זכור לנו שביקשנו להכניס נציג שלנו לצוות והדבר נתקל בהתנגדות.

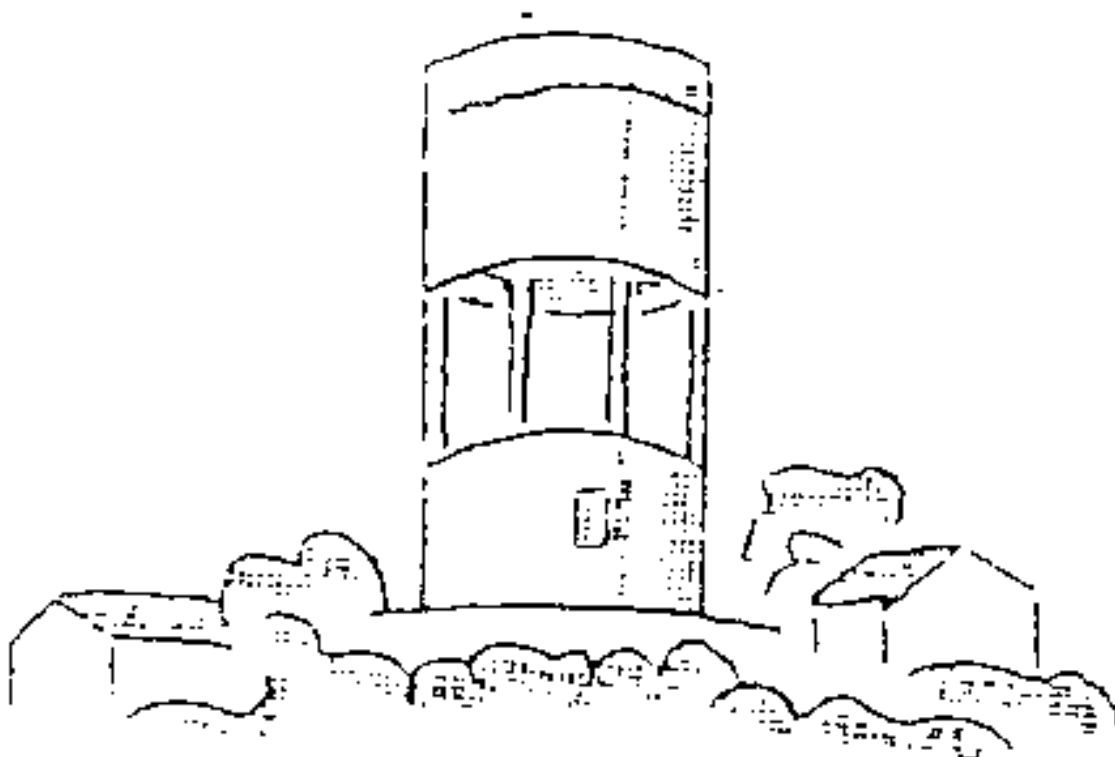
לפי הבנתנו, המטרה של ההצעה ליצירת סטאטוס אחד של חברות (שאגב, באה בעיקר כיוזמה של מנהל הקהילה, ולא של חברים ותיקים) היא למנוע מצב של קבוצות המונעות מאינטרסים מנוגדים בגלל זכויות וחובות שונים (בהחלטות לגבי השקעות, חלוקת רווחים, פיתוח, רווחה וסיעוד וכד'). הדבר תואם בהחלט גם את האינטרס שלנו. גם ההצעה לתשלום "דמי כניסה" שיקוזזו מרווחים עתידיים נראית לנו הוגנת ואף תואמת את האינטרסים שלנו לטווח רחוק כיישוב.

לדעתנו, ההצעה (בתוספת מספר שינויים קטנים הנמצאים כרגע בהליכי דיון) מבוססת על הגינות (ולא על ראייה חד-צדדית של "מגיע ל..."), אך היא מבוססת גם על הסתכלות לטווח הרחוק: המבנה הדמוגרפי של הקיבוץ הולך להשתנות דרמטית במהלך העשור הבא, לא עוד קבוצה גדולה של חברים, רובם בגילאי +50, שאותה מלווה קבוצה קטנה של חברים חדשים וצעירים יותר, אלא קבוצה הולכת וקטנה של חברים שבמהלך השנים תעדיף לנוח ולצאת ממעגל ההובלה והעשייה האינטנסיבית, מול קבוצה הולכת וגדלה של כוח צעיר וחדש.

אנחנו צריכים להסתכל על עצמנו כמובילים את הקיבוץ בעתיד, ולשאול את עצמנו איך אנחנו רוצים שהוא ייראה. איך יראה הקיבוץ שנבלה בו את מרבית חיינו הבוגרים ושנגדל בו את ילדינו? החלטות בדבר הפרשות כספים לסל הציבורי (לטובת כולנו) שניקח עכשיו - עשויות להשפיע דרמטית מכאן והלאה עוד שנים רבות, ובעיקר על הרבה חברים חדשים שיבואו אחרינו. בסופו של דבר כל אחד ירוויח מעצם העובדה שניתן יהיה לייצר מקור להשקעות ברמת היישוב, גם אם ייתן מתישהו את חלקו. אנו לא רואים דרך טובה יותר להבטחת איכות חיים ברמה היישובית.

לסיכום: שכונת הבנים בגח"א נבנתה כשכונה שמטרתה ליצור הרחבה של מעגל החברים בקיבוץ, והיא מורכבת רק מבני קיבוץ ובני / בנות זוגם, בניגוד לשכונות הרחבה רבות שנבנו בקיבוצים אחרים. ישנם הבדלים רבים בין שני סוגי ההרחבות, כאשר אחד החשובים שבהם הוא הקבלה לחברות כחברים בעלי זכות לבחור ולהיבחר. כיצד יבוא לידי ביטוי הבדל זה? האם אנו מסוגלים באמת לקחת את האחריות ולהשתלב בגופים השונים המנהלים את הקיבוץ כחברים לכל דבר, או שאנחנו מעדיפים לשבת מן הצד? הדבר תלוי בעיקר בנו.

רענן רז, יפעת זילבר (פארן), מור נואמה (הורוויץ), חמוטל עמית (פרנקל), ציון נואמה, רן זילבר

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים עם יח? מירה ל'ה מראיינת את יסמין ויפעת

יסמין ויפעת מגיעות באיחור של שעה, קצרות נשימה, לראיון קצר: סיכום ביניים של תפקידן כרכזות תרבות.

איך לחיות ככה, במרוץ כזה?
מעניין, מעייף, לפעמים מספק...

כמה זמן אתן בתפקיד?
יסמין שלוש שנים וחצי, יפעת שנה וחצי.

איך אתן רואות את התקופה הזאת?
יסמין, שכבר עברה כמה בנות זוג ויפעת היא היציבה בהן: בהתחלה לומדים - מי נגד מי, לבנות צוותים חדשים ותומכים, מערך חדש של שיתופי פעולה. לשמחתנו הרבה פגשנו הרבה אנשים טובים, עם רצון לשיתוף פעולה ובנייה של דברים. הגישה שלנו היא להיות פתוחות ולהיענות ליוזמות של אנשים בקיבוץ, ולתת לאנשים החדשים הזדמנות. כמו כן להרחיב את שיתוף הפעולה עם המועצה, עם זי"ת (זהות יהודית תרבותית), בית טרזין ועוד.

יש חלוקת עבודה ביניכן?
בכסף, הסכמים, משא-ומתן וכדומה עוסקת יפעת.
פעילות פנאי, מצגות ועיצובים - יסמין.
כל מה שקשור לתוכן האירוע נעשה בעבודה משותפת. וכמובן, לכל אחת מאיתנו יש האנשים "שלה" - אלה שזו פונה אליהם ואלה שזו פונה.

אחרי פסח, יום השואה, יום הזיכרון, יום העצמאות, אתן עכשיו בתקופת מנוחה?
מה פתאום. לפנינו שבועות (חזרנו כרגע מתכנון של ערב החג, לכן איחרנו), תיקון ליל שבועות, ערב שבועות וטקס הבאת הביכורים; סייענו בהכנת הטקס השנתי של אגודת טרזין שהיה בשבת 8 במאי; ישנה ההצגה של רועי בירן, קבלת שבת, טיול אופניים. בקיצור, לנוח אין זמן.

באיזה היקף משרה אתן עובדות?
לכל אחת מאיתנו מוגדרת חצי משרה, ולשתינו זה בנוסף למשרה מלאה, כך ש, לא באשמת אף אחד, אי אפשר לנשום.

מה האג'נדה שלכן?

קודם כל, תרבות זה לא רק חגים. אנחנו רוצות לתת מענה לכלל האוכלוסייה ולכן יש סוגים שונים של פעילות: מפגשים, ערבים, אירועים. עם הזמן אנחנו לומדות להכיר את טעמי הקהילה ומנסות להתאים את ההיצע. כל זאת תוך שמירה על מסגרת תקציב של 350,000 ₪ לשנה, הכולל את המשכורות שלנו. אנחנו רואות את התרבות בתקופת הקיבוץ המשתנה כבסיס חשוב לקיום הקהילה, נוכח שינוי אורחות החיים. חשוב לנו למצוא לכל אחד את המקום שהוא מתחבר אליו ויכול ורוצה לתרום בו.

יסמין: מאז שהתחלתי בתפקיד יש עלייה משמעותית בהשתתפות של החברים, בהתגייסות, בנכונות לעזור ולקחת חלק. לרוב החגים יש צוותים קבועים ועושים את זה מתוך הנאה, ומוכנים לחזור שנה אחר שנה. יש כבר כעשרים נאמני תרבות שנקראים לכל משימה ועושים הכל בהתנדבות. השאיפה שלנו היא שכל אחד ימצא את עצמו לפחות פעם אחת שותף – כחבר בצוות, או בשירה, קריאה, תפאורה, ריקוד. העיקר שיהיו שותפים. ככל שאנשים שותפים כן הנאתם רבה יותר. ביום העצמאות השנה היו שותפים יותר ממאה איש מהקהילה. לאחר הקמת השכונה וחזרתם של הבנים הביתה אנחנו מרגישות הרבה יותר כוח תורם וגם יותר משתתפים באירועים.

ומה קשה לכן?

קושי אחד, לא גדול אבל אנחנו נתקלות בו, הוא בקשר עם המוסדות. חלק קטן מהם לא תמיד משתף פעולה ואפילו מקשה. לפעמים דווקא גורמים חיצוניים, שאנחנו עובדות איתם בצמוד, באים לקראתנו בצורה יוצאת דופן, עם נכונות ופידבק. אבל הקושי העיקרי, שהיה קיים תמיד והחריף לאחרונה, הוא אי ההיענות לתורנויות תרבות. אנשים מקבלים פתק ולא באים, גם בלי להודיע, ואנחנו עם צוות החג נשארים לבד. זה קשה! יש פתרונות, קנסות למי שלא מופיע או גביית כסף תמורת השתתפות באירועי תרבות, כדי לשלם לשכירים. אבל איננו רוצות לקיים כך את התרבות, לתת לתאילנדים לסדר את חדר האוכל בתום יום הזיכרון. זהו המבחן האמיתי שלנו כחברה.

אבל הסיום חיובי. אנחנו חייבות (ורצות לקחת את הילדים לפני שיסגרו את הגן) וחשוב לנו להודות לכל אלה שתורמים מזמנם, ויש המשקיעים שעות וימים בהתנדבות. זה לא מובן מאליה וקשה למצוא זאת בקיבוצים מופרטים אחרים. אז שכן נמשיך כך, ובעזרתכם. ושוב – לכל מי שיש לו רעיון, יוזמה וחשיבה, אנחנו מחכות.

למה קיבוץ צריך אתר?

ראיון עם טלי סופר על האתר החדש של גבעת-חיים איחוד

החליט מי שהחליט – כבר לא מחליטים הכל באסיפה – שלגבעה שלנו מגיע אתר באינטרנט. טלי סופר קיבלה על עצמה את ריכוז ההקמה ואת התחזוקה. טלי, למה בכלל קיבוץ צריך אתר?

הצוות שעסק בהקמת האתר יחד איתי – יורם פארן, שלומית לוי ארזי, ערן נבון ורן זילבר - חשבו שהבסיס שלו צריך להיות המידע השוטף על מה שקורה כאן, בתחום הפנאי, התרבות, הספורט, החינוך, הרווחה; תהליכי חשיבה והחלטות של ההנהלות ובעלי התפקידים; מידע על ענפי השירות השונים, מידע חיוני על שירותים ובעלי תפקידים; ספר טלפונים שניתן לעדכן כל הזמן, לוח מודעות...

האינטרנט הוא כלי תקשורת עם אינסוף אפשרויות. מלבד מידע כתוב הוא חושף אותנו לסרטים, לתמונות, למוזיקה. הרבה אנשים משתמשים בו על בסיס יומיומי. זה אמצעי ידידותי להפצת מידע, הוא לא צורך נייר. יש הרבה קיבוצים שכבר לא מדפיסים חומר כתוב. יש קיבוצים בהם העלון מופץ רק דרך האתר. רק מי שרוצה מקבל את החומר מודפס. זה חוסך הרבה עבודה וכסף. בהשתלמות שהייתי בה לאחרונה הגדירו את האתר כמדורת השבט. בקיבוצים שמעזים לקפוץ למים, יש באתר גם אפשרות לטוקבקים (לתגובות) ופורומים. אני עדיין לא מעזה להיכנס לתחום הזה, אבל זו אפשרות שנשארת פתוחה.

מה הם כיווני ההתפתחות העתידיים של האתר ?

יש רבים. למשל, בהדרגה האתר יתפתח למעין ארכיון, עם השנים יצטברו בו חומרים מסוגים שונים (תמונות, סרטים, החלטות) וכאן מטבע הדברים הכל נגיש יותר. כל אחד ואחד יכול להיכנס ולהשיג לעצמו את האינפורמציה, גם את זו משנה שעברה. האתר שלנו הוא בחיתוליו, אבל יש כבר אתרים ותיקים בתנועה הקיבוצית, ושם כבר נאסף חומר רציני. אם הקיבוץ יבחר להשקיע בכך, אפשר גם להתחיל להזרים חומרים ישנים מהארכיון לאתר. כרגע זה נעשה לאט לאט, עם סרטים ישנים של גלי-גבעה, בעזרת בוצי ויוסי רום. נושאים נוספים שאפשר לפתח הם: אתר הנצחה של הקיבוץ, מידע על אמנים שעבדו ועובדים כאן והעבודות שלהם, מאגר של תקנונים והחלטות מעודכנים, מרחב מותאם לאנשים צעירים (מגיל 4 עד 34), וכאמור – פורום, טוקבקים וכדומה.

איך אפשר לשתף את החברים בהכנסת החומרים לאתר?

השאיפה היא שאנשים רבים ככל האפשר יהיו שותפים בהכנסת מידע, סרטים ותמונות על הנעשה בגבעת-חיים (או על העבר שלה), כל אחד בתחום שקרוב לליבו ולעיסוקו: ספורט, תרבות, איכות הסביבה, חינוך, התנדבות, וכל מה שעולה על הדעת. ככל שיותר חברים יהיו שותפים, האתר יהיה עשיר ומעניין יותר וכולנו נרוויח.

איך יהיה האתר רלוונטי לחיינו?

בעיניי, מי שגבעת-חיים רלוונטית לו גם האתר יהיה כך. המידע נמצא, החבר רק צריך לזכור שהוא שם (גם אני שוכחת כל פעם מחדש שספר הטלפונים המעודכן נמצא בו, מידע על בעלי תפקידים וענפי שירות נמצא בו...)

בנוסף, בהדרגה האתר מביא לידיעת הציבור את הנעשה בצוותים ובהנהלות השונות על-ידי פרסום שוטף של סיכומי הישיבות. כבר כיום מתפרסמים הסיכומים של ההנהלה החינוכית, של ועדת התכנון, של מנהלת שכונת הבנים ושל ועדת הקליטה, בנוסף לסיכומי המועצה והחלטות הנהלת הקהילה.

לבעלי תפקידים אחרים אני עדיין מנדנדת ללא הצלחה, אבל ברור לי שעם הזמן עוד ועוד בעלי תפקידים ילמדו לנצל את הכלי הזה כדי ליידע את הציבור על הנעשה בתחום אחריותם.

נסי לחדד, מה השוני שאת רואה בין תפקיד האתר לתפקיד של העלון. יכול להיות שהעלון הוא בעצם בסכנת הכחדה, שהוא יעשה לא רלוונטי? למה להעסיק צוות כל כך גדול של מנדנדים לאומיים?

לעלון יש מערכת עם ידע וניסיון שמאפשרים לו להיות במה להבעת דעות של חברים, לאחר תהליך של עריכה לשונית ותוכנית. יש בה אנשים עם כישורי כתיבה שמסקרים, מראיינים, מדווחים על הנעשה. המערכת יכולה לבחור נושא ולטפל בו מצדדים שונים. אני חושבת שבעתיד האתר והעלון צריכים להיות משולבים, האתר יספק את המיידיות שחסרה לעלון, ומערכת העלון תספק את הידע והכישורים של איסוף מידע, כתיבה, ועריכת תגובות.

האם את חושבת שכדאי לזרז באופן יזום את התהליך הזה?

התחושה שאיתה אני מטפלת בכל הקשור לאתר היא ש"הזמן יעשה את שלו". בעלי תפקידים יגלו שיש להם כלי נוח לפרסם מידע, הציבור יתחיל לדרוש עוד מידע, יהיו אנשים שיבחרו ליהנות משותפות בעשייה ויזרימו מידע לאתר, וגם שיתוף הפעולה עם העלון וכלי תקשורת נוספים ילך ויתפתח. שיתוף פעולה כזה גם יוכל לאפשר בעתיד כניסה לתחום של טוקבקים (תגובות) ופורומים באתר, נושא שכיום אני מרגישה שאין לי כלים ויכולת לטפל בו.

מה למדת באן היום יחד מתוך זה?

מירה'לה זיו

למדתי בזמן האחרון ש :

1. תהליך בחירת יו"ר הקיבוץ שהלך והסתבך במשך שנתיים עשה כמה דברים : העצים את מהות התפקיד מעבר לכל פרופורציה, ועכשיו צריך לעצור, לקחת אוויר ולהתארגן מחדש ותמיד לזכור – הכל נתון בידי החברים, לא רק בידי יו"ר זה או אחר.
  2. עוד דבר שלמדנו כולנו הוא שהציבור לא מרוצה משום חלופה. שיש איזו אמירה של חוסר שביעות רצון. עכשיו, כל מי שבממסד שמע את הקולות וראה את המראות צריך לחשוב היטב לאן אנחנו הולכים. האמירה : "זה יהיה יישוב קהילתי עם פחות ופחות נגיעות של אחריות בינינו" – כנראה לא עובדת.
  3. ואחרון אחרון חביב למדתי ממערכת הבחירות, שאולי כדאי היה שהיא תימשך עוד קצת, כדי שכל השדים יצאו מן הבקבוק. אם בתחילה יצא מצד אבי ושמוליק שדר של אהבה למקום ורצון כן לתת יד ולהוביל, הרי שבסוף התהליך אבי פשוט הבהיל אותי. חוויתי פה מערכת בחירות כל-כך תוקפנית, והכל תחת הכותרת של "לא לתוקפנות ולכוחנות". התינוק נשפך עם המים ולא נותרה מול שמוליק שום אלטרנטיבה נאותה. שמוליק, מצידו, שמר על הגינות, לדעתי, גם הבין יותר את הצהרת הכוונות של הקהילה סביב הקושי של ההכרעה.
- אבל, אוסיף שגם אנחנו צריכים לזכור שעוד לא תורגלנו במערכות של בחירות אישיות ואל לנו להיבהל מכך שאנשים לוקחים את המערכת כמו מערכה, זה חשוב מאד, אך כדאי לבנות מערכת בחירות על מה שיש לך ולא על הכפשת הממסד.

וכמה הבנות מתחום אחר. בתוקף תפקידי כמרכזת ועדת קליטה באתי לשיחת הבהרה שזומנה בין הממסד (שיוצג על-ידי אייל וצפריר) ובין כעשרה מהחברים החדשים, לקראת הדיון במועצה על מסלולי החברות ותנאי הקליטה החדשים. בשיחה צפריר הבהיר ברורות כי כל מי שיש לו השגות, הצעות ותגובות להצעה של הנהלת הקהילה צריך להגישן בכתב עד תאריך מסוים, כדי שיוכלו להתייחס אליהן בתהליך הגשת הערעורים וההצעות. כתיבה בעלון או הבעת דעה במועצה אינן תחליף להצעה.

נוסף לכך התפתחה שיחה מקיפה ורצינית, גם מעניינת, על מהות דמי הכניסה, מסלולי החברות השונים, קבוצת ה-400 וכו'.

בדיון זה הבנתי יותר לעומק את מה שהבנתי כבר לפני כן – תהליך ההחלטה להצטרף לגבעת-חיים איחוד לא יכול להיות על בסיס זכות לבנייה ואישורים כספיים (ואולי זה גם קשור למה שכתבתי בחלק הראשון של דבריי...). להיות חבר בקיבוץ זו החלטה משמעותית, והחברים הצעירים חייבים

להבין שהכניסה לחברות היא סוג של מחויבות. על ההחלטה הזו להיות מורכבת מסך כל המרכיבים והמשמעויות של חברות בקיבוץ היום: עליהם להבין את המצב העכשווי של הקיבוץ, להכיר מקרוב את סגנון החיים, את אופן קבלת ההחלטות, עליהם להכיר בכך שמעורבות היא תנאי חשוב בצורת חיים כזו, ועליהם להבין שהכוח להשפיע שיש בידיהם יש לו גם השפעה על חובותיהם וזכויותיהם, ועל מה שהם מקבלים על עצמם. ואילו אנחנו מצידנו, צריכים יותר לדבר ולהבין למה הם מתכוונים כשהם אומרים אנחנו רוצים לחיות בגבעת חיים איחוד. כשתהליך זה ימוצה נכון, יהיה השיח הקיבוצי מושתת על ידע והבנה משותפים, ומהם אפשר להצמיח את תהליך השינוי והצמיחה שכולנו עושים כל יום.

ולדבריי האחרונים אוסיף עוד מבט עליו למדתי ביום עיון של ועדת קליטה, יש נושא עליו אנו לא נותנים את הדעת בתהליך הקליטה והוא התהליכים הנפשיים שעוברים הן הנקלטים והן החברים הקולטים.

כל מעבר, באיזה תחום שלא יהיה – ואני קרובה לנושא מתחום התמיכה ביולדות – גם אם הוא שמח, יש בו גם משבר. אבל משבר איננו רק שלילי, הוא יכול להיות גם פתח להשתנות ולצמיחה. הבנים החוזרים, בחלקם, באים לאחר שנים של התנתקות. הם עוזבים בית, רשת חברתית, מקור תמיכה, עבודה. לעיתים אחד מבני הזוג אינו יודע מה זה קיבוץ, והשני חולם על דבר שכבר איננו לתקופה הזו דרושים להם כוחות נפש (לפי הסטטיסטיקה בישראל הרבה זוגות מתגרשים דווקא לאחר בניית ביתם...) והרבה תמיכה.

בתחילה יש סוג של שיכרון, הנה מימשנו תוכנית רבת שנים, הדשאים קוראים לנו, כולם מחייכים. וגם אם משהו קשה, מכחישים. כי הרי כל כך רצינו... אחר כך מגיעים התסכולים הקטנים והגדולים, מתחילים להודות ולהכיר בדברים שאיבדנו. וכמו בשעות של אובדן, אם יש החוסן הדרוש מתלכדים, מנסים לעזור זה לזה, ולבסוף באה ההשלמה, ההסתגלות – והצמיחה החדשה. גם החברים הוותיקים עוברים משבר. גם הם חלמו על כך זמן רב, אבל זה גם מפחיד. מפחדים קיומית, מפחדים מהשינוי שיבוא בעקבות הקליטה, מפחדים מהביקורת. מהמרצה שהצעירים הנבונים הללו מעמידים בפנינו, מהצורך להתגמש, מהחשש שהצעירים לא יתייחסו אלינו כראוי כשנזדקן.

החברה הקולטת זקוקה אף היא לחוסן חברתי וחוסן אישי כדי לעמוד בתהליך השינוי, שיש בו גם מן המשבריות. ההתלכדות של הצעירים והתמיכה ההדדית בתוכם מחזקת אותם כקבוצה. החברים הוותיקים נבהלים מהכוח שהנקלטים משדרים ונתקפים פאניקה. אבל בסופו של כל תהליך באה הרגיעה, ההשלמה ומציאת הדרך ללכת בה. חשוב שכחברה נבין ונהיה מודעים לתהליך בו אנחנו נמצאים. נבין את התוקפנות שעולה בנו לפעמים, נבין את החרדה, את האובדן שחוה כל אחד, וכך נהיה יותר אמפטיים ותומכים ונתחזק ביחד לקראת הקליטות (והלידות) הבאות.

כמה פעמים זכה קיבוץ גבעת-חיים איחוד לראות שר-חוץ של מדינה אירופית אצלו בבית? באחרונה זה קרה. בית-טרזין היה התחנה הראשונה בביקורו בארץ של שר החוץ הציכי יאן קוהוט, אשר שירת בעבר כשגריר ארצו בישראל ומכיר את הבית מקרוב. השר קוהוט מיהר מן הסתם להיפטר ממתען "כבד" שנשא עימו לבית טרזין – צ'ק על סך מיליון כתר (כ-200,000 ₪) תרומת ממשלת צ'כיה, "המוכיחה את הכרתה בערכו וחשיבות פעילותו של המוזיאון הזה", אמר השר.

אל השר נתלוותה, מלבד הפמליה שלו עצמו, גם משלחת גדולה מהשגרירות הציכית בראשות השגריר עצמו וכן כתבים מחשובי העיתונים בצ'כיה.

השר פתח את ביקורו בהנחת זר למרגלות הפסל הניצב בחצר בית-טרזין. משם עברו הנאספים למועדון, בו נישאו דברים משני הצדדים. יו"ר המועצה האזורית רני אידן, מבני הדור השני לשורדי טרזין, תיאר את חשיבותו של הבית בפעילות החינוכית של המועצה והבטיח (אם יתבקש) להגדיל בשנה הבאה את תמיכת המועצה בפעילות זו.

בשם הקיבוץ בירך יזהר לנדאו, שגילה לנוכחים כי אחד הסבא-רבאים שלו היה בשעתו הרב הראשי של פראג, וגם הדריך אותם קצת בשבילי הקיבוץ ומבוכי מהותו. חבל שעל אף חידוש הקשר של הקיבוץ עם הבית לאחרונה, לא חשבו אנשי טרזין להזמין את חברי הקיבוץ לראות ולהיראות לעיני השר. סוף סוף, כמה פעמים מזדמן להם לראות שר אירופי במרחק נגיעה?

"סבא-רבא הרב יחזקאל לנדאו, שנודע בכינויו 'הנודע ביהודה', היה ב-1755 הרב הראשי של פראג", סיפר אחר כך יזהר ל"בתוכנו" "הוא היה רב גדול, שנודע במלחמתו נגד החסידות. הוא ראה בהם עובדי אלילים. הוא כתב הרבה ספרים. יש לי ספר אחד וגם ביאור להגדת פסח. בבית הכנסת הגדול בפראג מתנוסס דגל גדול שנתן הממשל ליהודים. זו הייתה תקופת פריחה ליהודי פראג. "כשהייתי בווינגטון נחשפתי לאגף ההיבראיקה בגבעת הקפיטול, שם אפשר למצוא כל מה שנדפס בעברית בעולם. שם מצאתי הרבה חומר על משפחת לנדאו ואפילו את הספר 'בני לנדאו לדורותיהם', המביא את כל ההיסטוריה של המשפחה. במלחמת העולם השנייה נמחקה רוב המשפחה, והקשר שלי עם אלה שנתרו רופף".

*

אם לשפוט לפי השירה של יזהר בבית, מעלה מירה'לה הרהור, אולי הרב היה בכלל חזן...

עשו בעצמכם: דשן אורגני (קומפוסט)

בעלונים הקודמים הרחבתי על בעיית הפסולת - אנו חיים בצורה בזבזנית בעולם עם משאבים מוגבלים, וישראל נמצאת כיום במקום השני בעולם בייצור אשפה. הפסולת ופינוייה הפכו כבר מזמן לבעיה כלל עולמית. בישראל הבעיה חמורה במיוחד בשל שטחה הקטן ובשל חוסר מודעות של הציבור להיבטים שונים של שמירה על הסביבה. רוב האשפה בארץ נטמנת ללא כל טיפול. התוצאות והשלכותיהן חמורות. אחת השיטות היעילות לצמצום האשפה היא למחזר את המרכיבים האורגניים שבה באמצעות תהליך טבעי שנקרא קומפוסטציה. בתהליך זה הופכת הפסולת האורגנית לדשן לשימוש ביתי וחקלאי.

הפסולת האורגנית, המהווה כ- 40% מהפסולת הביתית, מגיעה למטמנות ומהווה מפגע סביבתי חמור: פירוק אנאירובי (ללא אוויר) של חומר אורגני יוצר את הגז מתאן (CH_4), שהוא מהגרועים שבגזי החממה הגורמים להתחממות כדור הארץ. תסחיפי אשפה המכילים חומר אורגני הם גם מקור גדול לזיהום קרקע ולזיהום מי תהום. כך שבמקום "להיפטר" מפסולת, שבים ונתקלים בה בצורת זיהום.

הפרדת האשפה האורגנית (שאריות מזון, קליפות פירות וירקות, קליפות ביצים, שקיות תה) מיתר האשפה והפיכתה לקומפוסט תקטין משמעותית את כמות הפסולת שאנו מייצרים ואת הצורך בדשנים כימיים מזהמים. קומפוסט משפר לאין ערוך את המרקם הפיזי של הקרקע, שחשיבותו גדולה ביותר לצמחים. הוא מאפשר אחיזת מים ואוורור טובים יותר, חוסך מים, מיטיב עם הצמחים ומשפר את עמידות הצמח למחלות, בעיקר לאלו שמקורן בקרקע.

אם נהפוך את האשפה האורגנית לקומפוסט, נרוויח כולנו פעמיים: גם נילחם בהתחממות הגלובלית וגם נציפר את הגינה בדשן טבעי ואיכותי, נקי מכימיקלים, ובחינם!

לאחרונה החליטה הנהלת המועצה האזורית עמק-חפר לבחון פתרונות שונים לטיפול בפסולת אורגנית לסוגיה, במטרה ללמוד ולהציע פתרונות לכל יישובי המועצה. בימים אלו מתבצע ניסיון להפרדה במקור וקומפוסטציה ביתית לצד האפשרות של איסוף וטיפול מרוכז בפסולת האורגנית.

החלטות הנהלת הקהילה

פרוטוקול מס' 12-2010, 13.4.10

סיכום 2009

הצגת הדוחות

החלטה:

1. ליצור התאמה בסעיפי הארנונה - לאחד במקורות או להפריד גם בשימושים.
2. לאחד מונחים של "עודף / הפרש" ל"פער מתוכנית".
3. לבטל את הצגת הפערים בסעיפים המסכמים, שיוצרת בלבול.
4. להציג את הדוחות בצורה יותר ברורה ופשוטה.
5. יש לעשות סדר ב"מחסנים", ב"יתומים" ובאחרים.
6. הדוחות יתוקנו לקראת הישיבה הבאה (יזהר ואייל).
7. הדיון על תוצאות 2009 יימשך בישיבה הבאה.

דיווחים

עבודת הוועדה הציבורית בנושא המים החמים עם דגש על הכוונה לשדרג את מכון בתי הילדים עם משאבות חום.

פרוטוקול מס' 13-2010, 22.4.10

אלדד ורדי כיו"ר זמני

אלדד ורדי הודיע על רצונו להפסיק את תפקידו כיו"ר זמני של ועד ההנהלה גח"א.

החלטה:

אלדד ימשיך בתפקידו למשך כחודש, עד אז צפויה להתקבל הכרעה בנושא יו"ר קיבוץ. אם לא - ימונה יו"ר זמני אחר.

הצבעה חוזרת לבחירת יו"ר קיבוץ

דיון לקראת הכרעה (כולל מוזמנים). מוסכם על כולם שה"תקלה" בקלפי לבחירת יו"ר קיבוץ נבעה מכך שלא הוגדר מראש מה הדין אם לא תתקבל הכרעה בסיבוב הראשון.

החלטה:

הפורום המשותף ממליץ בפני המועצה לקיים לאלתר סיבוב נוסף לבחירת יו"ר קיבוץ. ההתמודדות לא תיפתח למועמדים נוספים מלבד שני אלה שהתמודדו בסיבוב הקודם, שכן שלב זה בוצע כראוי ובאופן ממצה. כללי ההצבעה יהיו זהים לכללים שהוגדרו במועצה בהצבעה הקודמת. אם לא תהיה הכרעה תתקיים לאלתר קלפי נוספת, בה יובא המועמד שקיבל את מירב הקולות להצבעת אמון בעד ונגד. במקרה שהמועמד היחיד יידחה על-ידי הציבור, תפעל הנהלת הקיבוץ לאיתור מועמד שאינו חבר הקיבוץ. דווח לפורום ששמוליק הודיע על כוונתו להתמודד ואבי טרם החליט. על רקע זה מוסיפים וממליצים כי אם אבי יחליט שלא להתמודד בשנית, השלב החוזר יחל ישר מהצגת מועמדותו של שמוליק בעד / נגד. אייל יעדכן את שני המועמדים לגבי המלצות הפורום כבר בתחילת השבוע, כולל המועד האחרון להגשת המועמדות לתפקיד (29.4.10). המועצה המתוכננת לתאריך 27.4.10 מתבקשת לאשר את הנוהל המוצע, כולל המועד להצגת מועמדות - 29.4.10. ביום ראשון 2.5.10 תתקיים אסיפה לצרכי הסיבוב הבא של הבחירות. הקלפי תתקיים בימים ה', ו' 6.5 ו 7.5. והיה ולא תהיה הכרעה, תתקיים קלפי נוספת שבוע לאחר מכן בעד ונגד המועמד המוביל, בתאריכים: 13,14/5/10

דיווחים

הודעה על סיום עבודתה של יעל רוזנברג בניהול מש"א החל ממאי 2010.

כחצר feנו

ערן נבון

- * למי יש מנגל גז בבית? למי לא?
- * מי לקח גביע (אליפות?), מי לא?
- * מתחת לאף. כולם נסעו, הרחיקו, חיפשו מטר צל לעשות על האש בעצמאות. טוב, יש כאלה שממש הספיקה להם החורשה היפה ליד החיילים. היה תענוג.
- * ברכות: שמוליק לשם, יו"ר הקיבוץ. עכשיו צריך להתחיל לעבוד.
- * צ'רלי הגיע לשכונה. כלב מדהים.
- * בכיר בהנהלת הקיבוץ נצפה "טס" בגובה נמוך בכביש ליד השכונה והכלבולית. דוגמה אישית? סכנה? קטן עליו...
- * פתרון החידה: זיווה רום קוראת לגבר של העלון סוכרזית. היא אומרת שהוא כותב מתוק מדי. נו טוב...
- * תגלית בקיבוץ: שולחים מייל, הוא נעלם בחלל ונוחת אצל הנמען כעבור שלושה ימים. ממש קידמה.
- * בילוי: קחו את המשפחה אחר הצהריים לבריכה. הזמן טס, תופסים קצת קרירות והילדים חוזרים מותשים אך מרוצים.
- * מילה טובה: לאהליה דה-בורס. כל חג, שעות של חזרות, רצינות, עבודה קשה. יפה.
- * ל"ג בעומר: היו מדורות שוות בקיבוץ. תפוחי אדמה, בצלים, כמו שצריך.
- * טוטו: מי ייקח את המונדיאל? בקרוב קרוב הימורים דרך העלון.
- * שבועות: יאללה גבינות, יין, מצב-רוח טוב. תבלו.

183 בחצ'ר

מעוללות יום העצמאות. פמיניזם? לא אצלנו. ואולי כן? לקראת החג הוזמנו כל הגברים בקיבוץ לגיוס תליית דגלים בחצר. רק גברים? זה דווקא כן פמיניזם, אומרת יפעת, רכות תרבות. זה משחרר את הנשים (לעיסוקיהן?!). מצד שני, גם להן תינתן הזדמנות להתגייס. למה? לחלוקת עוגות. פמיניזם, כבר אמרנו.

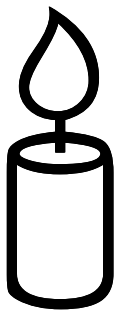
וב(כמעט) אותו עניין, יבורכו מי שהעניקו לנו חדרי שירותים גם בקומת חדר-האוכל, בנוסף לקומת המרתף. מן הסתם, גם הם גברים. ואולי חשבו שלגברים זה דחוף יותר, שעל כן להם הוקצה הצד הקדמי, הקרוב לחדר האוכל. ושוב הנשים נדחקו אחור. אבל איזה יופי, אומרת מ', אחת משלוש שנפגשו ב"לובי" של המתקן החדש. מתי ואיפה לאחרונה יכול היה להיווצר בקיבוץ מפגש כזה?

אתם החלטתם

אתם זה גם אני, כלל חברי הקיבוץ. זו התשובה שקיבלתי מהאחראי על משק המים הביתי בקיבוץ (השם שמור במערכת). אנחנו החלטנו להשאיר מערכת מרכזית ולא להתקין דודי שמש, ולכן על כל שימוש שאני רוצה לעשות במים חמים אני מבזבזת בין 3 (במטבח) ל-5 (במקלחת) ליטר מים עד שאני מקבלת חמים. התחלתי לרחוץ כלים במים קרים - לא תאמינו, אין לי מדיח - אבל מקלחת אני עושה, לפעמים פעמיים ביום, רק במים חמים לגמרי. אפילו לא מוסיפה קרים, כי כיוונו את הטמפרטורה בדיוק בהתאם לצורך שלי. אולי אם המים בצינור היו יותר חמים הם היו מגיעים מהר יותר והייתי מבזבזת פחות. אבל זה מה יש. מה שנעשה נעשה, לא משקיעים עכשיו במערכת המים, אומר הנ"ל, ו"גם אני משלם ככה..." מה שבאמת עושה לי טוב על הלב.

אז תעשו חשבון כמה מים שופך לריק (או לביוב) קיבוץ רמת-חיים איחוד בזמן שישראל מתייבשת... ומה אתם הייתם עושים???

ת.ל.

נר זיכרון

חודש : סיון

8.6.1983	כ"ז סיון תשמ"ג	יוסף בן-אור
30.6.1981	כ"ח סיון תשמ"א	ליאו קרוק
23.5.1975	י"ג סיון תשל"ה	יוסף הרץ
13.6.1976	ט"ו סיון תשל"ו	אסתר ארליך
29.5.1982	ז' סיון תשמ"ב	יצחק פניגר
22.5.1983	י" סיון תשמ"ג	יהודה ארז
17.6.1985	כ"ח סיון תשמ"ה	רחל ארזי
17.6.1986	י" סיון תשמ"ו	יונה לנדסברג
19.6.1986	י"ב סיון תשמ"ו	יעל (גיוסליון) הרץ
3.6.1987	ו' סיון תשמ"ז	אריה דוד
16.6.1993	כ"ז סיון תשנ"ג	אהוד דרייפוס
3.6.1994	כ"ד סיון תשנ"ד	רפאל (רולף) דרייפוס
11.6.1995	י"ג סיון תשנ"ה	אמי גינזבורג
8.6.1997	ג' סיון תשנ"ז	שלמה בר-און
9.6.1997	ד' סיון תשנ"ז	חיים שילר
14.6.1997	ט' סיון תשנ"ז	רות לוי
20.6.1997	ט"ו סיון תשנ"ז	עזרא שמש
12.6.1999	כ"ח סיון תשנ"ט	לאה הישראל
30.5.2001	ח' סיון תשס"א	חיים ויקטור
5.6.2001	י"ד סיון תשס"א	דבורה רשב"ם
14.6.2002	כ"ה סיון תשס"ב	מדי ענבר
18.6.05	י"ב סיון תשס"ה	שושנקה דייג
5.6.2006	ט' סיוון תשס"ו	אולה שקדי
5.5.2007	יז סיוון תשס"ז	קלרה דובסקי
21.6.1984	כ"א סיון תשמ"ד	סתא אלוה אונה

השתתפו בהוצאת העלון:

חנוש מורג

תמר רז לנג

ערן נבון

מירה'ילה זיו

אסנת רחמני ישראל

איור השער ובחוברת: אראלה